

18.11.2025

Eduskunta, liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Aihe: Liikenne- ja viestintävaliokunta torstai 20.11.2025 klo 12.15 / U 52/2025 vp / Lausuntopyyntö

Asia: U 52/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta <https://www.eduskunta.fi/pdf/U+52/2025?lang=fi>

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Ehdotus on osa tulevaa monivuotista rahoituskehystä vuosille 2028–2034 koskevaa ehdotuskokonaisuutta ja sisältää vuoden 2025 kiinteinä hintoina 72,25 miljardin euron investoinnit Euroopan laajuisiin verkkoihin liikenteen ja energian aloilla, mukaan lukien sotilaallinen liikkuvuus ja uusiutuvan energian rajat ylittävät hankkeet. Liikenteen toimiin, ml. sotilaallinen liikkuvuus ehdotetaan 45,752 miljardia euroa, josta sotilaallisen liikkuvuuden osuus olisi 15,752 miljardia euroa. Energia-alan toimiin ehdotetaan noin 26,5 miljardia euroa.

Asetuksella luotaisiin oikeusperusta Verkkojen Eurooppa -ohjelmalle vuosille 2028–2034 vauhdittamaan investointeja Euroopan laajuisiin liikenne- ja energia-verkkoihin (TEN-T ja TEN-E) sekä hyödyntämään sekä julkisia että yksityisiä rahoituslähteitä.

Ehdotuksella pyritään luomaan rahoitusväline, joka mahdollistaa Euroopan laajusten liikenne- ja energiaverkkojen (TEN-T ja TEN-E) kehittämisen helpottamaan rajat ylittäviä yhteyksiä, varmistamaan EU:n turvallisuutta, parantamaan sisämarkkinoiden toimivuutta, edistämään ilmastonmuutoksen torjuntaa ja lujittamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Lisäksi parannettaisiin EU:n häiriönsietokykyä ja puolustusvalmiutta.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotuksen tavoitteita yleisesti kannatettavina.

Verkkojen Eurooppa-ohjelman rahoitus kasvaisi ehdotuksen mukaan huomattavasti nykyisestä. CEF-ohjelman budjetti vuoden 2025 kiinteinä hintoina kuvaten (yleinen liikenne (ml. TEN-T-verkon toimeenpano), sotilaallinen liikkuvuus ja energia) nousisi reilusta 30 miljardista yli 72 miljardiin euroon. Sotilaallisen liikkuvuuden suhteellinen osuus kasvaisi eniten, 1,7 miljardista eurosta noin reiluun 15 miljardiin euroon. Myös energiahankkeiden osuus nousisi noin 6 miljardista noin 26,5 miljardiin euroon. Myös yleinen liikenteen rahoitus rajattuna jatkossa selkeästi rajat ylittäviin kohteisiin, satamiin ja niiden takamaayhteyksiin, kasvaisi lähes 10 miljardilla eurolla.

Sotilaallisen liikkuvuuden rahoituksen osalta on arvioitu, että mikäli Suomen saannot olisivat nykyisen rahoituskauden kaltaiset, olisi rahoitusta kotiutettavissa noin 700–1000 miljoonaa euroa. Arvio perustuu yhteistyössä komission kanssa tunnistettuihin sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin EU:n sotilaallisen liikkuvuuden

käytävillä. Suomi on toimittanut Euroopan komissiolle listan sotilaallisen liikkuvuuden käytävillä sijaitsevista kehittämistarpeista (ns. hot spot-lista), joiden yhteenlaskettu rahoitustarve on yli 3 miljardia euroa. Liikenneinfra, ml. satamat, ovat kriittistä infraa.

Valtionvarainministeriö huomioi, että komission vuosittain julkaisemien tilastojen (Financial report) mukaan Suomen saanto-osuudet unionin jäsenvaltioille myönnetystä CEF-rahoituksesta kuluvalle EU:n monivuotisella rahoituskehyskaudella vuosina 2021–2024 ylittävät huomattavasti Suomen keskimääräisen maksuosuuden unionin budjettiin, joka on noin 1,7 prosenttia. CEF-Liikenneohjelmasta Suomen saanto on ollut keskimäärin 2,5 prosenttia, CEF-Energiaohjelmasta 1,9 prosenttia, CEF-Digitaaliohjelmasta 3,9 prosenttia ja sotilaallisen liikkuvuuden hankkeista peräti 5,6 prosenttia.

Valtiovarainministeriön mielestä julkisen talouden kannalta on keskeistä, että EU-rahoitusta kyetään käyttämään aiempaa paremmin täydentämään ja korvaamaan kansallista budjettirahoitusta.

CEF:n liikenteen osalta komission ehdotus sisältää Suomessa ainoastaan yhden liikennekäytävän (TEN-T) Uumaja-Luulaja-Tornio-Oulu, jolle voidaan hakea CEF-liikenteen rahoitusta. Väylä on keskeinen myös sotilaallisen liikkuvuuden kannalta, mutta sen ollessa ainoa mahdollinen rahoituskohde CEF-liikenteen rahoitukselle, tulisi siihen liittyviin hankkeisiin hakea rahoitusta ensisijaisesti tätä kautta.

Sotilaallisen liikkuvuuden käytävät on määritelty EU:n tasolla ja ne kattavat Suomessa keskeiset kohteet, joita voidaan rahoittaa CEF sotilaallisen liikkuvuuden kautta. Näihin hankkeisiin tulisi hakea ensi sijassa CEF sotilaallinen liikkuvuus -rahoitusta.

Sellaisia sotilaallisen liikkuvuuden kohteita, jotka eivät ole joko Uumaja-Luulaja-Oulu-liikennekäytävän varrella tai EU:n sotilaallisen liikkuvuuden käytävien sisällä, voitaisiin mahdollisesti rahoittaa kansallisesta kumppanuussuunnitelmasta (NRP) ohjelmakaudella 2028–2034. Ottaen huomioon sen, että kansallisen kumppanuussuunnitelman rahoitus on huomattavasti rajatumpaa, tulisi sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin hakea EU-rahoitusta ennen kaikkea CEF-välineen kautta. Kansallista kumppanuussuunnitelmaa valmisteltaessa olisi kuitenkin huomioitava myös sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet ja sisällytettävä keskeiset hankkeet suunnitelmaan.

Valtiovarainministeriö yhtyy valtioneuvoston kirjelmässä esitettyihin kantoihin. Komission ehdotusten rahoituksen mitoittamiseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.